

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Υπόθεση Τεμπών: Το εγκληματικό προσωπείο του σύγχρονου ολοκληρωτισμού σ' όλες του τις εκφάνσεις.....	2
Οι κινητοποιήσεις για την υπόθεση των Τεμπών.....	4
Προβοκατορολογία.....	12
Ανάδειξη κρατικού-καπιταλιστικού χαρακτήρα κι επόμενα βήματα.....	14
Έλλειψη οργάνωσης.....	18
Αντί επιλόγου.....	21

Υπόθεση Τεμπών: Το εγκληματικό προσωπείο του σύγχρονου ολοκληρωτισμού σ' όλες του τις εκφάνσεις

Μετά από μια πρώτη σειρά κινητοποιήσεων που πραγματοποιήθηκαν στις αρχές του έτους σχετικά με το κρατικό-καπιταλιστικό έγκλημα των Τεμπών, μπορούμε να εξάγουμε κάποια αρχικά συμπεράσματα σχετικά με τα χαρακτηριστικά τους, τον ορίζοντα που χαράζουν για το μέλλον, καθώς και για τις κινηματικές δυνατότητες και ευθύνες που σκιαγραφούνται. Οι κινητοποιήσεις για τα Τέμπη δημιούργησαν έναν ιδιαίτερα πυκνό κινηματικό χρόνο, έδειξαν ιδιαίτερες δυναμικές που αναπτύχθηκαν τόσο στο κεντρικό πολιτικό πεδίο όσο και στον ίδιο τον δρόμο, ενώ φάνηκε να αποσύρονται απότομα από το προσκήνιο. Παρ' όλα αυτά, θεωρούμε ότι αποτελούν μια υπόθεση που θα αναζωπυρωθεί στο μέλλον, καθώς αναδεικνύει με πολλούς τρόπους την εγκληματική φύση και το ζοφερό προσωπείο του σύγχρονου κρατικού-καπιταλιστικού συστήματος. Μάλιστα, λίγο προτού εκδοθεί η συγκεκριμένη μπροσούρα υπήρξαν καλέσματα για το συγκεκριμένο ζήτημα στις κινητοποιήσεις της ΔΕΘ (6/9) αλλά και σε πανελλαδικό επίπεδο, μ' αυτήν της Αθήνας να έχει ιδιαίτερη μαζικότητα.

Μ' ένα σημαντικό χρονικό διάστημα να έχει περάσει από τις μεγάλες κινητοποιήσεις για την υπόθεση των Τεμπών, θεωρούμε ότι μπορούν να συμπυκνωθούν κάποια πρώτα πολιτικά συμπεράσματα σε πολιτικό-κοινωνικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο κινήματος. Πιστεύουμε ότι είναι κι αυτός ένας τρόπος να τροφοδοτηθεί και να εμπλουτιστεί ένας ενδοκινηματικός διάλογος που έχει ξεκινήσει την τελευταία χρονική περίοδο, μέσα από τοποθετήσεις, αναλύσεις και μια ευρύτερη παραγωγή λόγου και κίνησης σχετικά με το συγκεκριμένο ζήτημα. Η συγκεκριμένη μπροσούρα κυκλοφόρησε αρχικά τον Μάιο του 2025 ενόψει του Βαλκανικού Αναρχικού Φεστιβάλ Βιβλίου (BAB) που πραγματοποιήθηκε στη

Θεσσαλονίκη, ενώ τον Αύγουστο του ίδιου έτους έγιναν κάποιες διορθώσεις και προσθήκες προκειμένου να ανατυπωθεί ενόψει του Ελευθεριακού Φεστιβάλ Βιβλίου Θεσσαλονίκης (23-25 Σεπτεμβρίου 2025) και της πανελλαδικής πορείας για το συγκεκριμένο ζήτημα, που θα πραγματοποιηθεί στη Λάρισα το Σάββατο 27 Σεπτεμβρίου.

Οι κινητοποιήσεις για την υπόθεση των Τεμπών

Οι κινητοποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν τόσο στις 26/1/25 όσο και στις 28/2 πλαισιώθηκαν από ασύλληπτους αριθμούς κόσμου, τους μεγαλύτερους της Μεταπολίτευσης και της σύγχρονης ιστορίας της χώρας. Αντίστοιχα, οι πορείες που ακολούθησαν τις πρώτες βδομάδες μετά τις 28/2 είχαν κι αυτές μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων. Χωρίς αμφιβολία μπορούμε να πούμε ότι οι δύο πρώτες κινητοποιήσεις αποτελούν μια τομή, εκφράζουν ένα σημαντικό σημείο ρήξης με την κρατική αφήγηση κι ίσως αποτελούν την αρχή σύντομων κύκλων μαζικών κινητοποιήσεων με ετερόκλητα χαρακτηριστικά που ενδέχεται να εμφανίζονται περιοδικά και ανά διαστήματα σε περιόδους ανακίνησης του ζητήματος.

Καταρχάς, υπήρξε μια ευρεία συμμετοχή κόσμου που ξεπερνά τους απλούς όρους μαζικότητας που είχαμε δει το προηγούμενο διάστημα, όχι μόνο λόγω του γεγονότος ότι στις μεγάλες πόλεις κατέβηκε ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού αλλά και γιατί το ίδιο συνέβη ακόμα και σε μικρά χωριά και σε δεκάδες πόλεις του εξωτερικού. Οι πορείες αυτές αποτέλεσαν την τελειότερη ενσάρκωση του αιτήματος «όλοι-ες στους δρόμους» γιατί στην κυριολεξία «κατέβηκε όλη η Ελλάδα». Το σημαντικό για εμάς είναι ωστόσο τα χαρακτηριστικά που αναδύονται από τέτοιου τύπου κινητοποιήσεις τα οποία σίγουρα είναι ρευστά, αλλά εκφράζουν παράλληλα κι ένα πολιτικό «υπόστρωμα» που υπάρχει στην εκάστοτε κοινωνική συνθήκη και γεωγραφία. Το γεγονός ότι το έγκλημα των Τεμπών έχει παγιωθεί για μια σημαντική μερίδα της κοινωνίας ως ένα κρατικό έγκλημα δεν είναι κάτι τυχαίο –σίγουρα έχουν βοηθήσει και οι συγγενείς ως προς αυτό–, κυρίως αν το συγκρίνουμε με αντίστοιχες κινητοποιήσεις που συμβαίνουν το

ίδιο διάστημα στη Σερβία.

Θεωρούμε πολύ σημαντικό τον ρόλο των συγγενών –της μεγαλύτερης μερίδας τους τουλάχιστον–, καθώς από την αρχή ανέδειξαν την εγκληματική φύση του «ατυχήματος», τη σύνδεσή του με τις ευρύτερες πολιτικές ιδιωτικοποίησης, την προσπάθεια συγκάλυψης που επιχειρήθηκε από τον πολιτικό και δημοσιογραφικό κόσμο, ενώ έδωσαν ένα σαφές αντικομματικό περιεχόμενο στις κινήσεις τους, το οποίο είχε και ορισμένα χαρακτηριστικά βάσης και οριζοντιότητας. Θεωρούμε ότι σ' αυτό έπαιξε ρόλο και το ευρύτερο «πολιτικό υπόστρωμα» των κινητοποιήσεων στον ελλαδικό χώρο, δηλαδή μια παράδοση αγώνα και παρουσίας στον δρόμο με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Το γεγονός ότι δεν προωθήθηκαν χαρακτηριστικά εθνικιστικού-πατριωτικού τύπου ή η πριμοδότηση ενός ακροδεξιού λόγου έχει μια σχέση με το συγκεκριμένο φαινόμενο, ενώ αντιθέτως, τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά έχουν αρκετές ομοιότητες με τα προτάγματα του ευρύτερου κινήματος, δηλαδή με την οριζοντιότητα, τους αγώνες βάσης, την εγκληματική φύση του συστήματος, τις ιδιωτικοποιήσεις ή το γεγονός ότι το κέρδος μπαίνει πάνω από τις ανθρώπινες ζωές, μεταξύ άλλων.

Συγκρίνοντας μάλιστα τις εδώ κινητοποιήσεις με αυτές της Σερβίας, βλέπουμε ότι εκεί μια δήθεν «απολίτικη» στάση έχει οδηγήσει σε εθνικιστικές εκφράσεις στον δρόμο και στην ανάδυση συντηρητικών ή ψευδο-φιλελεύθερων αντανakλαστικών που στοχεύουν απλώς σε μια αλλαγή της πολιτικής διαχείρισης. Αυτό προφανώς δεν λέγεται σε κάποια προσπάθεια υποβάθμισης των κινητοποιήσεων στη Σερβία ή των προσπαθειών των συντρόφων εκεί, απλώς επισημαίνουμε ότι πάντοτε παίζει ρόλο –ως ένα σημείο φυσικά– η ευρύτερη κινηματική παρακαταθήκη στην εκάστοτε γεωγραφία, χωρίς αυτό να παρουσιάζει τη συνολική εικόνα και χωρίς να μειώνει τη σημασία της παρέμβασης των δυνάμεων των κινημάτων και των αναρχικών. Τα πάντα είναι δυναμικά, τα πάντα υπόκεινται σε αλλαγές.

Λόγω της μαζικότητας η οποία αναπτύχθηκε στις κινητοποιή-

σεις για το ζήτημα των Τεμπών, μια λογική σκέψη από πολλές πλευρές ήταν και η σύγκριση με τις προηγούμενες χρονικά μαζικές κινητοποιήσεις, οι οποίες είχαν πραγματοποιηθεί την περίοδο των «αγανακτισμένων», δηλαδή της οικονομικής κρίσης και των μνημονίων, το διάστημα 2010-2012. Θεωρούμε ότι στην περίπτωση των Τεμπών έχουμε μια υπόθεση που λειτουργεί συσσωρευτικά για την κοινωνική οργή, συμπυκνώνοντας ζητήματα που πλήττουν την κοινωνική βάση σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό (όπως η ακρίβεια, η διαφθορά, η κρατική θανατοπολιτική), αλλά δεν μπορούμε να μιλήσουμε για κάποιο αυτούσιο κίνημα. Αντίθετα, την περίοδο της κρίσης είχαν δημιουργηθεί διάφορες μορφές –λιγότερο ή περισσότερο– οριζόντιας και άμεσης έκφρασης της κοινωνικής δυσαρέσκειας με τις δικές τους δομές και διαδικασίες. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπήρχαν βαθιές προβληματικές στην ίδια τη φύση αυτών των δομών, οι οποίες είχαν αναδειχθεί από τότε από μερίδα του ευρύτερου αναρχικού κινήματος και οι οποίες μάλιστα προβληματικές οδήγησαν εντέλει σε κοινοβουλευτικές και εξουσιαστικές εκφράσεις από την ενσωμάτωση των κινηματικών αιτημάτων από τα λεγόμενα «αντιμνημονιακά» κόμματα. Αυτό το λέμε προκειμένου να κατανοήσουμε καλύτερα τις διαφορές μεταξύ των εκάστοτε γεγονότων και καταστάσεων και προκειμένου τα συμπεράσματα που εξάγουμε κάθε φορά να μπορούν να εμπλουτίζουν και να εμβαθύνουν την εμπειρία των κινηματικών διαδικασιών και να λειτουργούν προωθητικά για το μέλλον.

Ένα από τα ζητήματα που μπαίνει επιτακτικά και στην προκειμένη περίπτωση, ωστόσο, είναι αυτό του πολιτικού κεφαλαίου, καθώς τα αιτήματα της βάσης δημιουργούν ρωγμές και ανακατατάξεις στο ίδιο το πολιτικό σύστημα, επηρεάζοντας όλους τους πολιτικούς χώρους. Παρατηρείται επίσης μια ευρεία απονομιμοποίηση του πολιτικού συστήματος στα μάτια της κοινωνικής βάσης, γεγονός που εξηγεί παράλληλα και τη μεταβατική συνθήκη στην οποία αυτό βρίσκεται, δηλαδή αυτή του λεγόμενου «τέλους της Μεταπολίτευσης». Φαίνεται ότι στο κεντρικό πολιτικό σκηνικό επικρατεί μια κατάσταση «διαρκούς κρίσης», μια κατάσταση κατά

την οποία πριμοδοτείται πολιτικά το «μικρότερο κακό» ως κυβερνητική λύση κι αναζητείται η ηγετική φιγούρα που θα μπορέσει να βγάλει τη χώρα από το αδιέξοδο, συνθήκη που κερδίζει ολοένα και περισσότερο έδαφος στις περισσότερες δυτικές χώρες και ευνοεί την ανάδυση ακροδεξιών και συντηρητικών πολιτικών μορφωμάτων.

Παρ' όλα αυτά, τα ζητήματα που μπαίνουν για κάθε κομμάτι του πολιτικού τόξου είναι διαφορετικά. Αρχικά, για την κυβερνητική παράταξη και την κρατική πολιτική υπάρχει το ζήτημα της διαχείρισης της κρίσης με βάση τρεις άξονες, δηλαδή μια σχετικά επιθετική στάση σε επικοινωνιακό επίπεδο και κατασταλτική σε επίπεδο δρόμου, μια προσπάθεια διερεύνησης νέων πολιτικών και άλλων συμμαχιών και τέλος, μια γενικότερη διαχείριση «κόστους-οφέλους», που περιλαμβάνει τη διαχείριση της πολιτικής κρίσης, καθώς και την προσπάθεια απορρόφησης των κραδασμών που υπέστη η κρατική διαχείριση. Έτσι, κατά το πρώτο διάστημα των κινητοποιήσεων είδαμε μια συνεχή αλλαγή της επικοινωνιακής στρατηγικής, κάτι το οποίο δηλώνει και τον πανικό των επιτελείων και των τεχνοκρατών που τη χαράζουν, η οποία περνούσε από ευθείες επιθέσεις προς τους συγγενείς σε προσπάθειες μετριασμού των επιθέσεων αυτών ή στην ανάδειξη άλλων «σημαντικών» ζητημάτων και τούμπάλιν. Παράλληλα, η κίνηση της καταστολής ήταν σχετικά προσεκτική στον δρόμο, γεγονός που σίγουρα οφείλεται και στον τεράστιο και δυσθεώρητο όγκο των διαδηλώσεων. Βλέποντας τα γεγονότα από μια σχετική χρονική απόσταση, θα μπορούσαμε ίσως να πούμε ότι υπάρχει μια σχετική απορρόφηση των κραδασμών που υπήρξαν, χωρίς ωστόσο αυτό να σημαίνει ότι το ζήτημα δεν μπορεί να αναθερμανθεί στο εγγύς μέλλον, με ορίζοντα και τις δικαστικές υποθέσεις που αφορούν τη συγκεκριμένη υπόθεση. Στη γενική εικόνα πάντως, το γεγονός ότι η κουβέντα σ' έναν επόμενο χρόνο πέρασε στο επίπεδο των «εμπειρογνομόνων», καθώς και το γεγονός ότι κάποιοι συγγενείς φαίνεται να αλλάζουν στάση ανά καιρούς, έχουν δημιουργήσει μια σχετική θολότητα στην κοινή γνώμη κι

έχουν κάνει δύσκολη την παρακολούθηση της υπόθεσης με το παρασκήνιο που δημιουργείται.

Με αρκετούς μήνες, ωστόσο, να έχουν περάσει από τότε, μπορούμε να προσθέσουμε άλλα δύο σημαντικά συμπεράσματα τόσο σε κεντρικό-πολιτικό όσο και σε κινηματικό επίπεδο. Αφενός, η κρατική διαχείριση έχει δείξει ότι μπορεί να αντιμετωπίζει το πολιτικό κόστος ακόμα και τεράστιων αριθμητικά συγκεντρώσεων, βασιζόμενη στον απόλυτο έλεγχο των ΜΜΕ και των μέσων διάδοσης της πληροφορίας που έχει αλλά και σε μια παραλλαγή του θατσερικού συνθήματος ΤΙΝΑ (There Is No Alternative: δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική), με το κυβερνόν κόμμα να αναδεικνύεται ως η μόνη εφικτή λύση απέναντι στην κεντροαριστερά και την ακροδεξιά. Μπορούμε σίγουρα να μιλήσουμε για μια ξεκάθαρη ιδεολογική ηγεμονία της δεξιάς στον ελλαδικό χώρο, έναν διαχρονικό ευσεβή πόθο των ακροδεξιών think-tanks της ΝΔ (όπως εξέφρασε κάποτε κι ο Σαμαράς όταν ανέλαβε τα ηνία του κόμματος), η οποία τροφοδοτεί τις παραπάνω αντιλήψεις, ιδιαίτερα μετά και την κυβερνητική θητεία του ΣΥΡΙΖΑ το διάστημα 2015-2019. Αφετέρου, φάνηκε για άλλη μια φορά ότι υπάρχει μια προσεκτική στάση της καταστολής απέναντι σε ιδιαίτερα ογκώδεις διαδηλώσεις και γενικά σε περιόδους κρίσης, η οποία όμως μπορεί να αλλάξει γρήγορα όταν φανεί και μια σχετική υποχώρηση των εκάστοτε κινημάτων. Το λεγόμενο «πολιτικό κόστος» μπαίνει ολοένα και λιγότερο στην εξίσωση, καθώς η καταστολή αποτελεί βασικό στοιχείο της ατζέντας, εκμεταλλευόμενη προφανώς και τη σημαντική οπισθοχώρηση των κινημάτων, την οργανωτική τους αδυναμία και την πολυδιάσπασή τους.

Όσον αφορά τώρα τον χώρο της κεντροαριστεράς και της σοσιαλδημοκρατίας –στις διάφορες εκφάνσεις του– γίνεται επιτακτικό το ζήτημα της πολιτικής τους ανασυγκρότησης, καθώς φαίνεται ότι υπό τις παρούσες συνθήκες δεν μπορούν να εμφανιστούν ως μια λύση κρατικής διαχείρισης κι ως μια βαλβίδα αποσυμπίεσης της ριζοσπαστικοποίησης μιας μερίδας κόσμου, όπως είχε γίνει

κατά το διάστημα 2012-2015. Φαίνεται να υπάρχουν κινήσεις και συνεχείς ανακατατάξεις στο εσωτερικό της (όπως δείχνουν και οι τελευταίες πρωτοβουλίες Τσίπρα), ωστόσο δεν φαίνεται προς το παρόν κάποια ευρύτερη πολιτική συμπόρευση των δυνάμεων αυτών, η δημιουργία ενός «αντιδεξιού» μετώπου. Παρ' όλα αυτά, μέχρι στιγμής μοιάζει να ευνοείται μια λαϊκίστικη εκδοχή αυτού του χώρου με τη δημοσκοπική άνοδο του μορφώματος Κωνσταντοπούλου, το οποίο αντλεί φαινομενικά κομμάτι του πολιτικού κεφαλαίου των τελευταίων κινητοποιήσεων για το ζήτημα. Το συγκεκριμένο γεγονός δείχνει αφενός, ότι σε συνθήκες κρίσης συχνά ευνοούνται οι «προσωποκεντρικές» λύσεις με μια συμπαγή επικοινωνιακή πολιτική και αφετέρου, τονίζει ακόμη περισσότερο την κρίση του ευρύτερου «κεντροαριστερού» χώρου. Δεν ξέρουμε, παρ' όλα αυτά, αν το συγκεκριμένο φαινόμενο θα κρατήσει χρονικά, ειδικά σε ενδεχόμενο δημιουργίας ενός ευρύτερου «αντιδεξιού» μετώπου.

Κάτι πάντως που αναδείχθηκε μέσα από το προηγούμενο διάστημα είναι αυτό που συχνά λέγεται στις τάξεις του ευρύτερου ελευθεριακού κινήματος ότι «η πραγματική αντιπολίτευση βρίσκεται στον δρόμο», καθώς φάνηκε ότι οι κινητοποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατάφεραν να δημιουργήσουν κλίμα πανικού στους από τα πάνω, σε βαθμό που η κυβέρνηση αναγκάστηκε να αλλάξει αρκετές φορές ακόμα και μέσα σε μια βδομάδα την επικοινωνιακή της πολιτική. Είναι μέσα από τους αδιαμεσολάβητους και μαζικούς αγώνες των από τα κάτω που μπορεί όντως να δημιουργηθούν οι βαθιές τομές και να αλλάξουν τα πράγματα, καθώς έχει φανεί ότι ειδικά πλέον η κρατική διαχείριση είναι μία και ενιαία, με ελάχιστες κατά τόπους διαφοροποιήσεις, είτε αφορά την καταστολή, είτε την πολεμική προετοιμασία, είτε το μεταναστευτικό, είτε το πεδίο της οικονομίας.

Ακόμα και σε μια συνθήκη «άμπωτης» των κινημάτων, σε μια συνθήκη πριμοδότησης των πιο ακροδεξιών και συντηρητικών κομματιών της κοινωνίας, στα πλαίσια μιας ευρύτερης πολεμι-

κής προετοιμασίας των δυτικών κοινωνιών, φάνηκε ότι υπάρχουν ακόμα οι δυνατότητες μαζικής κινητοποίησης του κόσμου με αιτήματα που έχουν ένα προοδευτικό πρόσημο. Μέσα σε μια συνθήκη ευρύτερου ξεπεσμού της πολιτικής στα μάτια των λεγόμενων «μαζών», φάνηκε για άλλη μια φορά ότι είναι οι αγώνες της βάσης αυτοί που μπορούν να ανατρέψουν καταστάσεις και να καταφέρουν πλήγματα σε μια φαινομενικά ακλόνητη στάση από κράτος και κεφάλαιο. Είναι ένα σημαντικό διακύβευμα αυτό, η πίστη δηλαδή ότι τα πράγματα μπορούν να αλλάξουν, ότι οι δράσεις μπορούν να έχουν αντίκτυπο, κάτι που λείπει από τα σύγχρονα κινήματα. Εκτός αυτού, εξίσου επιτακτικό είναι και το ζήτημα της οργάνωσης, προκειμένου να μην επαναληφθεί τόσο σύντομα η ίδια ιστορία και από τις κινητοποιήσεις της βάσης αντλήσουν πολιτική υπεραξία διάφορα κομματικά μορφώματα που προσπαθούν να ωφεληθούν από την ευρύτερη λαϊκή δυσaréσκεια.

Επίσης, η γενική κινητοποίηση για το ζήτημα των Τεμπών και η απονομιμοποίηση του πολιτικού συστήματος επηρεάζει προφανώς και τα συντηρητικά κομμάτια που κινούνται προς την ακροδεξιά, με την κυβερνητική παράταξη να προσπαθεί να περιορίσει τη διαρροή αυτή, μέσα από τη σκλήρυνση της καταστολής κι από τη δική της περαιτέρω συντηρητικοποίηση. Οι συγκεκριμένες κινήσεις αποτελούν προφανώς και μια διερευνητική προσπάθεια προς αναζήτηση νέων πολιτικών συμμαχιών και ενδεχόμενων κυβερνητικών εταίρων.

Μπορούμε επομένως να πούμε ότι οι κινητοποιήσεις των Τεμπών αποτελούν μια τομή και για το ίδιο το πολιτικό σκηνικό, καθώς φέρνουν ευρείες ανακατατάξεις προς διάφορες κατευθύνσεις, λειτουργούν επιτακτικά σε κεντρικό αλλά και σε επικοινωνιακό επίπεδο. Αυτό σε μια αρχική περίοδο λειτούργησε και καταπραΰντικά για το ζήτημα της καταστολής, τόσο των δομών και των αγωνιστών όσο και της ίδιας της καταστολής στον δρόμο, όπως αναφέραμε και παραπάνω. Παρόλο που σ' έναν πρώτο βαθμό το κράτος κινήθηκε προσεκτικά, αναγνωρίζοντας την τε-

ράστια κοινωνική δυναμική που αναπτύχθηκε και μη θέλοντας να την οξύνει περισσότερο, στη συνέχεια υπήρξε μια αναζωπύρωση των κατασταλτικών κινήσεων, η οποία περιελάμβανε από τη στοχοποίηση αγωνιστών και τις εκκενώσεις κατειλημμένων δομών αγώνα μέχρι και το ξύλο σε χώρο όπου βρίσκονταν πολλά μικρά παιδιά, όπως έγινε τον περασμένο Απρίλιο στον λόφο του Στρέφη. Έχει φανεί ότι η καταστολή αποτελεί πάγια και σταθερή επιλογή της κρατικής διαχείρισης, συνδυαζόμενη με την ευρύτερη κρατική θανατοπολιτική και στρατιωτικοποίηση, ενώ ανά τα χρόνια έχει αναβαθμιστεί τρομερά το κατασταλτικό οπλοστάσιο του κράτους τόσο σε νομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο δρόμου. Μέσα στην παρούσα συγκυρία, οι παλιότεροι τρόποι αντιμετώπισης της καταστολής έχουν δείξει κάποια όρια ως έναν βαθμό, ενώ σίγουρα αναδεικνύεται η σημασία της κοινωνικής και πολιτικής γείωσης των αναρχικών, της σταθερής παρουσίας τους σε διάφορα πεδία αλλά και εντέλει της ίδιας της μαζικότητας.

Προβοκατορολογία

Ένα από τα ζητήματα που επίσης αναδείχθηκαν κατά το προηγούμενο διάστημα ήταν σίγουρα αυτό της προβοκατορολογίας, με μια δημόσια συζήτηση που άνοιξε η οποία θύμιζε αρκετά αντίστοιχες των προηγούμενων ετών κι ειδικά του διαστήματος 2007-2012. Έγινε δηλαδή λόγος για «στημένα» επεισόδια, για προβοκάτορες που ξεκινούν τα επεισόδια που αμείβονται από την αστυνομία κλπ., με τις θεωρίες αυτές να διαδίδονται από ένα ευρύ πολιτικό φάσμα από την ακροαριστερά μέχρι την ακροδεξιά, πράγμα γνώριμο που όχι μόνο δείχνει τις πολιτικές συγγένειες κάποιων πολιτικών χώρων αλλά και την αγωνία τους να δηλώσουν την υποταγή τους στο κρατικό-καπιταλιστικό σύστημα. Ενορχηστρωτής για άλλη μια φορά είναι προφανώς το ΚΚΕ, το οποίο πάντοτε προσπαθεί να καναλιζάρει τις ριζοσπαστικές εκφάνσεις των κινημάτων προς κατευθύνσεις κοινοβουλευτικής εκτόνωσης, με σκοπό τη δική του πολιτική (δηλαδή κομματική-ψηφοθηρική) υπεραξία. Το γεγονός ότι οι δυνάμεις του συνέπλευσαν με τις δεξιές παρατάξεις εντός των πανεπιστημίων προκειμένου να μπλοκαριστούν καταλήψεις σχολών αποδεικνύει και του λόγου το αληθές: ότι δεν υπάρχει πρόθεση να δημιουργηθεί πραγματικό κίνημα με ριζοσπαστικά χαρακτηριστικά που θα διεκδικήσει μια σειρά ζητημάτων και κατακτήσεων που χάθηκαν κατά το προηγούμενο διάστημα.

Σε γενικές γραμμές, πάντως, θεωρούμε ότι η διάδοση μιας εκτεταμένης προβοκατορολογίας έχει ως κύριο στόχο την *a priori* απο-ριζοσπαστικοποίηση του κόσμου, ταυτίζοντας τα κομμάτια που συγκρούονται με την αστυνομία με το ίδιο το κράτος κι ακόμα χειρότερα με το παρακράτος, κάτι που δεν έχει καμιά πραγματική

βάση για όποιον έχει την ελάχιστη εμπειρία στον δρόμο, καθώς ίσα-ίσα στόχος της αστυνομίας είναι ο έλεγχος των συγκρούσεων, η τακτική εξουδετέρωση της κοινωνικής ριζοσπαστικοποίησης (αυτό μερικές φορές μπορεί όντως να περιλαμβάνει και την προβοκάτσια) και η γενικευμένη καταστολή του κόσμου του αγώνα, μέσα από μια σειρά προσαγωγών και συλλήψεων στον σωρό καθώς κι ενός γενικευμένου κλίματος τρομοκρατίας.

Παρ' όλα αυτά, επειδή ακριβώς η σύγκρουση με τις κατασταλτικές δυνάμεις αποτελεί μια στιγμή κορύφωσης του ευρύτερου αγώνα κι όχι κάποιο χόμπι, είναι σημαντική η ανάλυση των συνθηκών και των καταστάσεων και η προσπάθεια κάτι τέτοιο να λειτουργήσει προωθητικά κι όχι απλώς προς όφελος του κράτους. Και για κάτι τέτοιο αυτό που απαιτείται είναι συντονισμός, οργάνωση και σωστή επικοινωνία κι όχι κινήσεις που δεν επικοινωνούνται, που γίνονται στις πλάτες άλλων, που είναι ασυντόνιστες κι εντέλει λειτουργούν με τον εντελώς αντίθετο τρόπο απ' αυτόν που επιδιώκουν.

Ανάδειξη κρατικού-καπιταλιστικού χαρακτήρα κι επόμενα βήματα

Το βασικό ερώτημα που τίθεται επιτακτικά, λοιπόν, σχετίζεται προφανώς με το τι μπορούν να κάνουν οι δυνάμεις του ευρύτερου αναρχικού-αντιεξουσιαστικού κινήματος (ο όρος «κίνημα» ίσως και να χρησιμοποιείται λίγο καταχρηστικά εδώ, αλλά αυτό αποτελεί μια άλλη, πολύ ευρύτερη κουβέντα). Το πρώτο και κύριο, κατά τη γνώμη μας, είναι να αναδειχθεί ξεκάθαρα από τη δική μας μεριά ο κρατικός-καπιταλιστικός χαρακτήρας του εγκλήματος, με βάση τον λόγο και την κίνηση που έχει καταγράψει το μεγαλύτερο μέρος του ίδιου του κινήματος κατά το προηγούμενο διάστημα.

Από τη μια μεριά, πρέπει να αναδειχθεί το γεγονός ότι το έγκλημα των Τεμπών αποτελεί ένα κρατικό έγκλημα, δηλαδή ότι αποτελεί όψη και έκφανση της κρατικής θανατοπολιτικής και του σύγχρονου ολοκληρωτισμού, όπως αντίστοιχα το έγκλημα της Πύλου και οι πνιγμοί μεταναστών και προσφύγων στις ελληνικές και ευρωπαϊκές θάλασσες, οι βασανισμοί και οι θάνατοι κρατουμένων μέσα σε αστυνομικά τμήματα, οι βασανισμοί και οι τραυματισμοί διαδηλωτών και αγωνιστών (που πολλές φορές καταλήγουν με θανάσιμο τρόπο, όπως στην περίπτωση του Β. Μάγγου), τα σημεία κατηγορητήρια σε βάρος αγωνιστών (περίπτωση Αμπελοκήπων) μέσω ενός νέου νομικού οπλοστασίου, οι εκκενώσεις χώρων αγώνα και η εκτεταμένη κατασταλτική επιχείρηση που έχει εξαπολυθεί εναντίον του ευρύτερου αναρχικού κινήματος.

Από την άλλη, πρέπει να αναδειχθεί και ο καπιταλιστικός χαρακτήρας του εγκλήματος ως συνέχεια μιας συγκεκριμένης έκφανσης της καπιταλιστικής-νεοφιλελεύθερης διαχείρισης που

θέτει ως μοναδικό στόχο το κέρδος (με κάθε κόστος) και προχωρά σε μια σειρά γενικευμένων ιδιωτικοποιήσεων που καταστρέφουν σταδιακά κάθε είδους κοινωνικής δομής. Το βλέπουμε με την ιδιωτικοποίηση της υγείας, της παιδείας και των βασικών κοινωνικών αναγκών, το βλέπουμε με την κατακόρυφη αύξηση των εργατικών δολοφονιών (142 νεκροί και 215 σοβαρά τραυματίες από 1/1/25 μέχρι 19/8/25), το βλέπουμε στην όξυνση του κοινωνικού κανιβαλισμού, στις γυναικοκτονίες (15 μέχρι τον Αύγουστο του 2025) και τη συνεργασία κράτους και κεφαλαίου με τη μαφία, όπως αναδεικνύεται μέσα από τις υποθέσεις trafficking που έχουν έρθει στο φως τα τελευταία χρόνια και την επιχειρούμενη προσπάθεια συγκάλυψης των ενόχων ή το πέσιμο τους στα μαλακά από τη δικαστική εξουσία. Για όλα τα παραπάνω υπάρχει ένα συνεκτικό νήμα που τα συνδέει κι έχει να κάνει με την ίδια την εγκληματική φύση του σύγχρονου ολοκληρωτισμού, ενός συστήματος που θέτει ολόκληρους πληθυσμούς στο περιθώριο, ευτελίζει τις ζωές τους και τους τοποθετεί σε συνθήκες –άμεσης ή έμμεσης– εξόντωσης.

Η υπόθεση των Τεμπών δημιούργησε μια τεράστια κοινωνική δυναμική, η οποία, ωστόσο, δεν μπόρεσε να εκφραστεί και σε άλλα πεδία κατά το προηγούμενο διάστημα. Υπήρξαν επιμέρους προσπάθειες ή επιμέρους κινητοποιήσεις οι οποίες ενισχύθηκαν σημαντικά λόγω του ζητήματος των Τεμπών, όπως για παράδειγμα έγινε με τις πορείες ενάντια στην πατριαρχία την 8η Μάρτη. Παρ' όλα αυτά, τουλάχιστον σε πρώτο χρόνο, η δυναμική αυτή δεν μπόρεσε να διοχετευθεί σε άλλα πεδία, όπως ήταν για παράδειγμα τα πανεπιστήμια ή οι κινητοποιήσεις για τα εργασιακά ζητήματα (όπως η απεργία της 9ης Απρίλη). Αξίζει να αναφερθούν στο σημείο αυτό, οι κινητοποιήσεις των σπουδαστών το 2023 στις καλλιτεχνικές σχολές ενάντια στο ΠΔ85, οι οποίες χρονικά συνέπεσαν με το έγκλημα των Τεμπών και το ανέδειξαν μέσα από τις δικές τους πορείες και καταλήψεις ως κεντρικό μαζί με τις υπόλοιπες διεκδικήσεις τους. Παράλληλα, στα πανεπιστήμια, τουλάχιστον στην πόλη της Θεσσαλονίκης, είδαμε καταλήψεις, οι

οποίες ξέσπασαν μαζικά λόγω των Τεμπών και μάλιστα από συλλόγους, οι οποίοι είχαν αποφάσεις με ανοιχτά πλαίσια, γεγονός που συντέλεσε στο να αναδειχθούν και άλλα ζητήματα μέσω αυτών, όπως η ιδιωτικοποίηση της παιδείας. Το γεγονός πως αυτές οι κινητοποιήσεις που προσπάθησαν να συνδέσουν και άλλα ζητήματα μαζί με αυτό των Τεμπών δεν απέκτησαν έναν χαρακτήρα διαρκείας οφείλεται τόσο σε μια γενικευμένη κοινωνική αδράνεια που έχει επικρατήσει κατά τα τελευταία χρόνια όσο και σε άλλους παράγοντες, όπως η γενικότερη έλλειψη οργάνωσης και συντονισμού των ριζοσπαστικών δυνάμεων, καθώς και τα προσκόμματα που έβαλαν οι δυνάμεις αφομοίωσης της κοινωνικής δυσaréσκειας, όπως έγινε εντός των πανεπιστημίων από τις δυνάμεις του ΚΚ και αριστεριστικών μορφωμάτων. Δεν μπόρεσε έτσι να πραγματοποιηθεί μια ενοποίηση των επιμέρους πεδίων με στόχευση τη συνολική κι ενιαία διεκδίκηση των κεκτημένων που χάθηκαν όλα αυτά τα χρόνια, είτε αφορά το εργασιακό πεδίο, είτε το ζήτημα του ασύλου και της ιδιωτικοποίησης των πανεπιστημίων, είτε το ζήτημα της εκκένωσης κατειλημμένων χώρων αγώνα (μεταξύ άλλων). Ωστόσο, η ίδια η υπόθεση των Τεμπών αλλά και ευρύτερα η διάχυτη κοινωνική δυσaréσκεια λόγω των πολλών και πολλαπλών πεδίων εκμετάλλευσης και φτωχοποίησης (ακρίβεια, θανατοπολιτική, καταστολή κλπ.) δύνανται να δημιουργήσουν εκ νέου παρόμοιες συνθήκες στο εγγύς μέλλον και να πυροδοτήσουν νέες εξελίξεις.

Σ' ένα τέτοιο ενδεχόμενο, ο στόχος που πρέπει να τεθεί κατά τη γνώμη μας πρέπει να είναι η σύνδεση των πεδίων, ο συντονισμός και η καλύτερη οργάνωση ευρύτερων δυνάμεων, η ριζοσπαστικοποίηση του κόσμου και η περαιτέρω παραμονή του στον δρόμο, με συγκεκριμένες όμως στοχεύσεις και επίδικα, όπως η ανάδειξη της φύσης του εγκλήματος των Τεμπών, η γενικότερη κρατική θανατοπολιτική και το αίτημα για δικαιοσύνη με ταξικούς-κοινωνικούς όρους για όσους-ες χάθηκαν. Το έγκλημα των Τεμπών δεν είναι επ' ουδενί ξεκομμένο από τις υπόλοιπες υποθέσεις της κρατικής και καπιταλιστικής θανατοπολιτικής και ως τέτοιο πρέπει

να αναδειχθεί. Παράλληλα, στο κεντρικό αίτημα για δικαιοσύνη είναι σημαντικό να προσθέσουμε ότι η δικαιοσύνη δεν περιορίζεται στις δικαστικές αίθουσες αλλά αποτελεί ένα διάχυτο αίσθημα για δικαίωση των ανθρώπων που χάθηκαν άδικα κι η δικαστική διαδικασία αποτελεί μια ακόμα στιγμή στον ευρύτερο αγώνα, αντίστοιχα με περιπτώσεις όπως αυτές του εφετείου της Χρυσής Αυγής, του θανάτου του Β. Μάγγου, των νεκρών του Ματιού ή των θυμάτων των κυκλωμάτων trafficking μεταξύ άλλων.

Εκτός αυτού, είναι σημαντική και η ανακίνηση του ζητήματος από το ίδιο το κίνημα και στα πλαίσια αυτά μπορούν να βοηθήσουν ευρύτεροι συντονισμοί συλλογικοτήτων και ομαδοποιήσεων, προκειμένου να αναδεικνύεται συνεχώς το συγκεκριμένο ζήτημα και να μην αφήνεται απλώς στα πλαίσια της επικαιρότητας. Είναι σημαντικό να μπορούμε να αρθρώνουμε τον δικό μας λόγο γύρω από τα πράγματα, να μην περιμένουμε τις κινήσεις του κράτους για να κινηθούμε κι εμείς, καθώς και να προσπαθούμε συνεχώς με όποιες δυνάμεις έχουμε να δείξουμε την εγκληματική φύση του ίδιου του συστήματος.

Τέλος, επειδή και κάθε σημαντική κινητοποίηση αφήνει πίσω της και κάποια παρακαταθήκη, θεωρούμε ότι κάτι σημαντικό που άφησαν οι μαζικές συγκεντρώσεις των Τεμπών ήταν αυτός ο πανελλαδικός χαρακτήρας που έφτασε σε πάρα πολλά μέρη της Ελλάδας, ακόμα και σε μέρη απομακρυσμένα και με ελάχιστο πληθυσμό. Το ίδιο μοτίβο επαναλήφθηκε και στις συγκεντρώσεις αλληλεγγύης στην Παλαιστίνη που έλαβαν χώρα στις 10 Αυγούστου, σε πάνω από 100 περιοχές της χώρας. Είναι κάτι ιδιαίτερα σημαντικό για το μέλλον και σίγουρα μπορεί να αποτελέσει ένα εργαλείο που δείχνει και τη λανθάνουσα δυναμική των πραγμάτων αλλά και την προοπτική που αυτά έχουν.

Έλλειψη οργάνωσης

Το σημαντικότερο, ωστόσο, ζήτημα που τίθεται για εμάς τους αναρχικούς είναι αυτό της οργάνωσης, το οποίο έχει δεχθεί σημαντικά πλήγματα το τελευταίο διάστημα και για άλλη μια φορά βλέπουμε τις εξελίξεις και τη συγκυρία να μας ξεπερνούν. Το διάστημα 2008-2012 υπήρξε καθοριστικό για την κατανόηση των ορίων της ως τότε συγκρότησης του αναρχικού χώρου και της επιτακτικότητας της οργανωτικής αναβάθμισης. Οι διαδικασίες που προέκυψαν είχαν σίγουρα έναν πλούτο αλλά και διάφορες προβληματικές, ωστόσο αυτό που οπωσδήποτε αναδύθηκε ήταν η ίδια η ανάγκη για περαιτέρω οργάνωση, η κοινή ανάγνωση μιας συγκυρίας και η επιτακτικότητα που αυτή γεννούσε. Στην παρούσα χρονική φάση φαίνεται ότι δεν υπάρχει κάτι αντίστοιχο ή ότι τουλάχιστον μια σημαντική μερίδα των ευρύτερων κινηματικών δυνάμεων δεν φαίνεται να αντιλαμβάνεται κάτι τέτοιο. Η περαιτέρω οργάνωση των ευρύτερων ελευθεριακών δυνάμεων βρίσκεται παγιδευμένη στην πολυδιάσπαση και σε επιμέρους προσπάθειες, περιχαρακωμένη από μικροπολιτικές κι από ανούσιους ηγεμονισμούς, φαινόμενα που φανερώνουν μια ξεκάθαρη αδυναμία κατανόησης της βαρύτητας της συνθήκης.

Όταν η κάθε ξεχωριστή συλλογικότητα ή πολιτική δύναμη προσπαθεί να εξυπηρετήσει το δικό της επιμέρους σχέδιο, να οχυρωθεί πίσω από το δικό της ξεχωριστό χαράκωμα, τότε αυτό που ακολουθεί εντέλει ως φυσική συνέπεια είναι η αποσυσπείρωση του κόσμου. Έτσι, η πολυδιάσπαση και μια αλαζονική στάση λειτουργεί στο φινάλε ως τροχοπέδη και ως βαλβίδα αποσυμπίεσης του κινήματος και της δυναμικής που εκφράζεται στον δρόμο. Αυτό για παράδειγμα συνέβη με καλέσματα που πραγματοποιή-

θηκαν στην πόλη μας, τα οποία έγιναν παράλληλα με εκδήλωση στην οποία συμμετείχαν οι συγγενείς, γεγονός που έφερε σύγχυση και μπέρδεμα στον κόσμο που κατεβαίνει στον δρόμο και που πλαισιώνει τα καλέσματα.

Κατά την άποψή μας, πρέπει επιτέλους να γίνουν σημαντικά και γενναία βήματα προκειμένου να ξεπεραστούν αυτές οι λογικές και να δημιουργηθεί ένα κοινό έδαφος συζήτησης και ζύμωσης, πάνω στο οποίο μπορεί να οικοδομηθεί η επόμενη μέρα. Εκτός από το ίδιο το επίδικο, που είναι η οργάνωση των αναρχικών δυνάμεων, επίδικο αποτελούν επίσης και οι ευρύτερες κοινωνικές και πολιτικές συμμαχίες πάνω σε μια πληθώρα θεματικών, όπως είναι οι καταλήψεις, ο πόλεμος, ο αντιφασισμός, ο συνδικαλισμός, με κυρίαρχα τα χαρακτηριστικά βάσης και οριζοντιότητας. Εκτός δηλαδή από το ίδιο το ζήτημα της πολιτικής συγκρότησης των αναρχικών, ζήτημα είναι επίσης η περαιτέρω οργανωτική αναβάθμιση στο ευρύτερο κοινωνικό και ταξικό πεδίο. Ξεκινώντας από το πεδίο στο οποίο υπάρχει η μεγαλύτερη αδυναμία των αναρχικών δυνάμεων, δηλαδή το συνδικαλιστικό-ταξικό, πηγαίνοντας στην οργάνωση εντός των πανεπιστημιακών χώρων, στα σχολεία κλπ. και φτάνοντας μέχρι την ανάπτυξη ευρειών συμμαχιών προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τις επιθέσεις που δεχόμαστε, είτε αυτές είναι από την κρατική καταστολή, είτε έχουν να κάνουν με την επικείμενη πολεμική-εθνικιστική απειλή, είτε με δολοφονίες γυναικών, μεταναστών, ΛΟΑΤΚΙ ατόμων, είτε με φασιστικές ή παρακρατικές συμμορίες. Κι όλα αυτά βασίζονται σε μια σημαντική διάθεση για ξεπέρασμα των διαφωνιών, σε μια θέληση για συνεργασία, προκειμένου να γίνουν βήματα προώθησης του ευρύτερου κινήματος μετά τη σημαντική οπισθοχώρηση που έχει υποστεί.

Η υπόθεση των Τεμπών αποτελεί ακριβώς μια τέτοια περίπτωση, μια περίπτωση στην οποία οι δυνάμεις του ευρύτερου αναρχικού-αντιεξουσιαστικού χώρου οφείλουν να ανοίξουν πεδία συζήτησης και ζυμώσεων, προκειμένου να προσπαθήσουν να παραγάγουν μια κοινή πολιτική πορεία και να χαράξουν μια κοινή

στάση και τακτική, ενόψει των επόμενων εξελίξεων. Είναι πολύ σημαντικό για εμάς να καλλιεργηθεί εκ νέου ένα πεδίο επικοινωνίας και διαλόγου σε τέτοια ζητήματα, τα οποία οπωσδήποτε ξεπερνούν τις οποιεσδήποτε μικροπολιτικές κόντρες και τίθενται επιτακτικά από τη στιγμή που αφορούν την ίδια την εγκληματική φύση του συστήματος. Το αίτημα για δικαιοσύνη των από τα κάτω, η σημασία των ακηδεμόνευτων αγώνων της βάσης, τα κρατικά και καπιταλιστικά εγκλήματα και η σύνδεση των διαφόρων περιπτώσεων που αυτά αφορούν, όπως και η οικοδόμηση μιας συντονισμένης –τουλάχιστον– κινηματικής στάσης αποτελούν βασικά σημεία σε τέτοιου είδους προσπάθειες. Για να μην παρακολουθούμε συνεχώς τις εξελίξεις να μας ξεπερνούν. Για να φτιάξουμε ένα πιο εύφορο έδαφος για το αύριο.

Αντί επιλόγου

Οι παραπάνω σκέψεις κατατίθενται σε μια προσπάθεια να αποκρυσταλλωθούν κάποια συλλογικά συμπεράσματα της ομάδας και προκειμένου να γίνουν προωθητικά βήματα στο μέλλον όσον αφορά την ίδια την υπόθεση των ελευθεριακών ιδεών και του ευρύτερου αναρχικού κινήματος. Θεωρούμε σημαντική την προώθηση του διαλόγου και της συζήτησης πάνω σε τέτοιου είδους ζητήματα, καθώς και τις προσπάθειες για κοινή ζύμωση και για εξαγωγή κοινών συμπερασμάτων. Το συγκεκριμένο κείμενο έχει γραφτεί σε μια χρονική εγγύτητα με τα γεγονότα και σίγουρα μπορεί να ανανεωθεί και να εμπλουτιστεί στο μέλλον ανάλογα και με τις εξελίξεις που θα προκύψουν. Αποτελεί, ωστόσο, μια βάση και το παράγωγο των συζητήσεων εντός της συλλογικότητάς μας, μαζί και με την ευρύτερη κίνησή μας στον δρόμο.

Libertatia, συλλογικότητα για τον ελευθεριακό κομμουνισμό
Αύγουστος 2025